

ABSTRAKT:

Východiska: Uživatelé ilegálních návykových látek se setkávají s vyčleněním ze společnosti. Není pro ně jednoduché se s takovým jednáním vyrovnat a předpokládají, že s nimi může být zacházeno nerovně.

Cíle: Hlavním cílem výzkumu bylo zmapovat zkušenosti uživatelů ilegálních návykových látek s diskriminací v běžném životě. Zaměřila jsem se na to, jaké jednání sami klienti označují jako diskriminační bez ohledu na to, zda se skutečně jedná o diskriminaci z právního hlediska, v jakých oblastech běžného života se s diskriminací setkávají a zda situaci nějak řešili.

Hlavní výzkumné otázky:

- Jak respondenti rozumí pojmu diskriminace?
- V jakých oblastech se s diskriminací respondenti setkávají?
- Zda a jakým způsobem respondenti danou situaci řešili?

Soubor: Výzkumný soubor tvořilo 10 osob (5 mužů a 5 žen), které využívají adiktologické služby. 5 respondentů byli klienti nízkoprahového zařízení a zbývajících 5 respondentů pacienti ústavní léčby. Respondenti museli splňovat základní kritérium, kterým je užívání ilegálních návykových látek. Nebylo podstatné, zda je u nich rozvinuta závislost.

Metody: Data byla získávána formou kvalitativního výzkumu s využitím polostrukturovaného rozhovoru. Rozhovory byly nahrávány, následně přepsány a analyzovány pomocí tematické analýzy s využitím metod polootevřeného kódování a kategorizace.

Výsledky: Všichni respondenti uvedli, že se ve svém běžném životě s diskriminací setkali. Nejčastěji byl zmiňovaný stigmatizující přístup společnosti, druhou nejčastěji zmiňovanou oblastí byla zdravotní péče. Povědomí o právní úpravě diskriminace a ochraně proti diskriminaci bylo mezi respondenty nedostačující.

Závěr a doporučení: Právní pojem diskriminace neodpovídá tomu, co respondenti za diskriminaci považují. Je potřeba zvýšit informovanost uživatelů o tom, jak rozpoznat diskriminaci a jak se jí bránit. Navrhovala bych vytvoření programů na téma právní gramotnosti uživatelů návykových látek a edukaci pracovníků v adiktologických službách.

Klíčová slova: diskriminace – stigmatizace – návykové látky – antidiskriminační zákon